

Tractatur prima sententia de distinctione rationis suppositi a natura.

4. Prima igitur sententia est, naturam et suppositum sola ratione distingui ex modo concipiendi nostro in abstracto vel in concreto. Hæc existimatur esse sententia Aristotelis, Th ujus operis lib., c. 6 et 11, ubi definit, quod quid est, esse idem cum eo cujus est. Et in 1 lib., cap. 1, ait actiones esse singularium, per singulare intelligens suppositum; unde ex illo loco axioma illud sumptum est: *Actiones sunt suppositorum.* Atque idem sensisse videntur omnes philosophi, qui nostræ fidei mysteria ignorarunt. Sed, quod mirum est, etiam ex Catholicis Theologis, docuerunt hanc sententiam Durandus, in 1, dist. 34, quæst. 1; et Henricus, Quodl. 4, quæst. 4. Ex qua sententia plane sequitur, has locutiones esse veras: Homo est humanitas, et, Petrus est sua humanitas, quas locutiones etiam Durandus admittit. Fundamentum eorum solum est, quia suppositum, verbi gratia Petrus, nihil aliud est quam hoc compositum ex hoc corpore et ex hac anima, et hoc ipsum est ejus humanitas, et quidquid præter hoc cogitetur in substantia Petri, intelligi satis non potest, nedum probari aut persuaderi.

5. Sed hæc sententia, quamvis fortasse sola ratione naturali non possit convinci falsitatis, tamen, supposito Incarnationis mysterio, defendi nullo modo potest, quia, secundum fidem, in re ipsa humanitas singularis fuit assumpta, et unita hypostatice Verbo divino; non fuit autem assumptum suppositum creatum et humanum; ergo necesse est ut in re aliqua intercedat distinctio inter hanc humanitatem et proprium suppositum ejus, quandoquidem illa manet in Christo, hoc autem minime; eadem autem est ratio de illa humanitate, et de omnibus creatis naturis, præsertim materialibus. Item humanitas, quæ est in Christo, est singularis natura creata, et non est suppositum creatum; ergo aliquid illi deest, quod suppositum addit ultra naturam singularem. Dices, non deesse illi aliquid, sed potius aliquid habere, ratione cujus non est suppositum creatum, nimirum, quia est in Verbo, quod proprie dicitur habere humanitatem; ipsa vero humanitas dicitur esse in Verbo tanquam forma in supposito, et ideo humanitas illa non potest dici suppositum, neque homo, quia habet alium modum essendi, ratione cujus est potius in

alio quam in se. Sed hæc responsio declinat in opinionem Scoti statim tractandam, quod suppositum differat a natura per aliquid negativum, et non quia addat illi aliquid positivum; nam hæc responsio supponit, ad rationem suppositi, præter totam entitatem naturæ, requiri negationem unionis ad aliud, seu carentiam modi existendi in alio; hoc autem discrimen jam non est per rationem tantum, sed in re ipsa, et statim probabimus hanc differentiam non tantum esse positam in negatione, sed aliquid etiam positivum includere.

6. Adde antiquos Patres sæpe docuisse, hæreticos ideo in potissimis mysteriis fidei, Trinitatis, scilicet, et Incarnationis, errasse, quod inter naturam et personam non distinxerint. Ita significat Vigilus Pap., lib. 2 cont. Eutychem, prope medium; clarius Damascen., lib. 1 de Fid., c. 3; et optime Epiphani., in VII Synod., act. 6, tom. 3, circa finem: *Ideo (inquit) hæretici errant, quia nihil aliud agunt, quam ut ostendant naturam et hypostasim idem esse, quæ sane inter se differre veri Ecclesiæ Catholicæ alumni cognoscunt.* Rursus docent sæpe Sancti Patres, proprium Dei esse ut sit essentialiter subsistens, et quod ea de causa Deus et Deitas sola ratione et modo significandi seu concipiendi nostro distinguantur, ut Magist. et Theologi tractant in 1, d. 8; et D. Thomas, ac expositores ejus, 1 part., quæst. 3, art. 3 et 4; et significat Leo Papa, epist. 93, c. 5; August., lib. 11 de Civit., cap. 10, et lib. 15 de Trinit., c. 17; Ansel., in Monolog., c. 15 et 16; et optime Bernard., serm. 80 in Cantic.; et Magister refert Patres alios, alique sumi possunt ex his quæ disputavimus in 1 tomo tertiæ partis, disp. 11.

7. Nec fundamentum positum in contrarium urget; nam si materia et forma sumantur præcise ut sunt partes essentielles, negatur suppositum nihil aliud esse quam compositum ex hac materia et hac forma; nam Christi humanitas est composita ex hac materia et hac forma, et non est suppositum; si vero materia et forma sumantur non solum ut partes essentiæ, sed etiam ut includunt vel secum afferunt subsistentiam, sic verum est, ex materia et forma unitis consurgere suppositum; illud autem præter naturam includit subsistentiam, de qua quid sit, et quomodo possit et intelligi et probari, dicemus in sequentibus.

Tractatur secunda opinio Scoti.

8. Secunda opinio est Scoti, in 3, d. 1, quæst. 1, et d. 6, quæst. 1, et in 1, d. 13, et Quodl. 19, art. 3, qui ait, suppositum creatum nihil rei positivæ addere naturæ singulari, sed solum negationem dependentiæ actualis et aptitudinalis ad aliquod suppositum; humanitas enim Christi suppositum non est, solum quia substantialiter est unita Verbo, et ab illo pendet; ergo negatio hujus dependentiæ est de ratione suppositi. Addit vero Scotus, etiam esse necessariam negationem aptitudinalis dependentiæ, propter animam rationalem, quæ non solum dum corpori unita est, non est suppositum, quia actu est in supposito, verum etiam dum est separata, suppositum non est, quia apta est pendere a supposito, seu potius illud componere. Quod si objicias, etiam humanitatem Petri non posse dici suppositum, quia apta est uniri, verbi gratia, Verbo divino, respondet Scotus, negando esse aptam, sed solum non repugnantem, quod est dicere, non esse aptam potentia et aptitudine naturali, sed capacitate tantum obedientiali. Quando autem actu assumitur vel unitur, quamvis revera retineat eandem negationem aptitudinis naturalis, amittit tamen negationem actualis dependentiæ, per actualem unionem, et ideo desinit esse suppositum vel persona. Et hanc opinionem sic exposuit sequuntur Scotistæ, in 3, d. 1; Bassolis, quæst. 1, art. 1; Maironis, quæst. 11. Lychetus autem ibi, quæst. 1, quamvis eam probabilem censeat, existimat tamen Scotum non omnino illi adhæsisse, et facile solvi posse argumenta quibus nititur, ac denique oppositam re ipsa esse probabiliorum; in quo discedit aperte a mente Scoti, quamvis id fateri recuset. Aureolus etiam, apud Capreol., in 3, dist. 5, quæst. 3, multis argumentis contendit, non posse creatum suppositum addere supra naturam aliquid positivum. Atque idem sentit Gabriel, in 3, d. 1, quæst. 1, ubi addit alias negationes quæ sunt de ratione suppositi, scilicet, ut non sit actu pars integralis, propter partes aquæ et similes; item ut nec constituat formaliter aliquid per se unum, propter divinam essentiam, et similes, quæ sumpsit ex Ochamo, eod. 3, quæst. 1; et idem sentit Marsil., in 3, q. 1, art. 1.

9. Fundamentum horum auctorum potissimum fuisse videtur, quia hujusmodi negationes sufficiunt ad constitutionem suppositi

creati, et ad declarandum Incarnationis mysterium; ergo supervacaneum est, aliquid realitatem positivam fingere, quam suppositum creatum addat. Quia nec talis entitas esse potest substantia, neque enim est materia, neque forma, nec compositum; neque accidens, quia alias suppositum creatum non esset per se unum. Addit etiam Scotus, non recte posse intelligi Incarnationis mysterium, et ea quæ de illo Patres docent, posito illo positivo; inde enim fieret, illud positivum neque esse assumptum, neque assumptibile a Verbo, atque ita non assumpsisset Verbum omnem rem, quam in natura humana plantavit, contra Damasc., lib. 3, cap. 6. Sequitur deinde humanitatem Christi carere aliqua perfectione maxima, connaturali homini, quod etiam videtur inconveniens. Sequitur denique non posse Verbum divinum simpliciter dimittere humanam naturam, quin novam aliquam rem illi addat. Ac tandem sequitur, humanitatem nunc violenter esse in Verbo, quia caret positiva perfectione connaturali.

10. Hæc sententia, si attente inspiciatur, solis verbis differt a præcedente; nam etiam Durandus fatetur in natura substantiali completa necessariam esse carentiam unionis hypostaticæ ad alienam personam, ut possit suppositum appellari. Quapropter non minus falsam sententiam hanc esse judico, propter rationes Theologicas; nam de metaphysicis postea dicemus. Primo enim mysterium Trinitatis intelligi non potest, si ratio formalis suppositi in negatione consistit; alioqui tres personæ divinæ tribus negationibus constituerentur, quod tantum abest, ut Scotus concedat, ut probabile censeat, non solum esse necessarias tres relationes, sed etiam tres rationes personales absolutas, quibus personæ illæ constituantur; sana autem doctrina docet illas personas realibus ac positivis rationibus constitui, quamvis relativis; si ergo in divinis persona addit naturæ aliquid positivum, quamvis ratione tantum distinctum, ergo etiam in creatura addit aliquid positivum, in re tamen distinctum, propter imperfectionem creaturæ. Patet consequentia, tum quia persona creata est quædam participatio increatæ personæ, tum etiam a fortiori, quia divina natura est per se et essentialiter subsistens, et nihilominus secundum rationem ei addi potest aliquid positivum incommunicabile, quod relativum esse oportet propter perfectionem Dei, in quo

nihil absolutum potest esse omnino incommunicabile. In creatura vero natura non est per se essentialiter subsistens, cum in Christo assumi potuerit sine propria subsistentia; ergo multo magis poterit ei addi aliquid positivum, quo realiter subsistat, quod licet absolutum sit, sit incommunicabile propter suam imperfectionem, et ita constituat suppositum, id est, rem incommunicabiliter subsistentem.

11. Secundo ostenditur falsa illa sententia ex mysterio Incarnationis, et primo ex parte Verbi, quia nisi Verbum constitueretur positiva personalitate seu subsistentia, non posset intelligi quod extrinsecam naturam ad illam assumeret, quia non potest assumi natura ad negationem aliquam; negatio enim ut sic non potest esse formalis terminus unionis realis, ut per se notum est; abstracte ergo ac præcise loquendo de personalitate, necessarium est ut ejus ratio sit positiva ad intelligendum Incarnationis mysterium. Ex quo valde probabile sumimus argumentum simile præcedenti, etiam personalitatem creatam in ratione positiva positam esse. Et efficacius argumentari possumus ad hominem contra Scotum et Nominales; ipsi enim tenent posse fieri divina virtute, ut suppositum creatum alienam naturam terminet; inquiri ergo an, eo casu posito, terminetur ad negationem, vel ad positivum aliquod. Primum dici non potest, ut probatum est. Si autem dicatur secundum, necesse est etiam fateri illam unionem terminari ad subsistentiam et personalitatem, alioqui non esset unio hypostatica vel personalis; ergo subsistentia et personalitas creata est aliquid positivum. Et confirmo ac declaro vim hujus rationis, et interrogo an in Christi humanitate sit nunc illud positivum, quo persona creata (secundum hos auctores) potest terminare alienam naturam; nam si non est, ergo jam deest humanitati Christi aliqua ratio realis positiva, quam addit persona creata supra naturam, et per illam formaliter constituitur in esse personæ. Si vero illud ipsum, quidquid sit, est in Christi humanitate, sequitur imprimis, quod vel in Christi humanitate est subsistentia creata, vel quod unio hypostatica non fit ad subsistentiam; utrumque autem absurdissimum est. Sequitur deinde humanitatem Christi posse per seipsam terminare unionem hypostaticam alterius naturæ, supposito quod persona creata possit illam terminare. Patet sequela, quia illa hu-

manitas retinet omnem rem positivam, ad quam potest talis unio terminari. Consequens autem est plane inintelligibile, suppositis principiis fidei; nam quod non est persona creata, nec personalitatem creatam habet, quomodo potest personam creatam constituere? Unde talis unio non esset immediate inter naturam et personam, sed inter naturas substantiales et completas, quod repugnat substantiali unioni, juxta doctrinam Patrum et Conciliorum.

12. Respondebunt fortasse, humanitatem Christi factam esse ineptam ad terminandam aliam naturam per unionem ad Verbum. Sed hoc dici non potest consequenter, si per illam unionem nulla re positiva privata est; quid enim impedit unio, si non impedit vel aufert rem quæ posset esse ratio terminandi? Nam, si solum aufert negationem actualis dependentiæ, hæc impertinens est ad terminandam alteram naturam, quia terminatio non fit per negationem, sed per positivum, ut diximus. Possunt quidem mordicus dicere, illam negationem esse conditionem sine qua non; tamen hoc refugium est aperta petitio principii, et est gratis dictum, quando non redditur ratio talis necessitatis. Hanc autem rationem nos esse dicimus, quia unio impedit propriam personalitatem positivam, quæ est ratio constituendi personam creatam, vel propriam, vel etiam alienam, si possibile sit, ut natura aliqua a creata persona aliena terminetur.

13. Tertio argumentor ad idem ex parte humanitatis assumptæ; docent enim Concilia, et Patres¹, Verbum assumpsisse humanitatem, et non hominem, seu non personam creatam hominis; et eodem sensu aiunt, Verbum assumendo humanitatem, consumpsisse personam, non naturam. Hujusmodi autem locutiones non possunt legitime exponi, nisi quia in homine præter naturam humanam est aliquid reale, quod complet rationem personæ, quod impeditum est in Christi humanitate per unionem Verbi, supplente Verbo in illa natura personalitatem humanam, ut loquuntur Theologi. Alioqui solum dicerent Concilia, Verbum, assumendo humanitatem, impedivisse seu abstulisse negationem unionis, vel cum dicunt non assumpsisse

¹ Lege D. Thom., 3 p., q. 4, art. 2 et 4; et quæ ibi notavimus in commentariis, et disp. 7, sect. 3, et disput. 8, sect. 4, disput. 33, in initio.

personam, solum dicerent non assumpsisse naturam, quæ manserit sine unione, qui sensus reddunt vanas et ridiculas gravissimas Conciliorum locutiones. Confirmo vim hujus rationis, nam sequitur ex opinione Scoti, etiam Verbum ipsum ut sic, post unionem, non esse personam, sed solum compositum ex natura humana et Verbo, quod est aperte hæreticum. Sequelam probo, quia in humana natura manet omnis res, et omnis modus realis, qui est in creata persona, et tamen desinit esse persona solum quia unitur; ergo, e contrario, Verbum quia unitur, non erit persona, etiamsi nulla re vel modo reali privetur.

14. Dicent, humanitatem desinere esse personam, non quia unitur utcumque, sed quia unitur ita ut pendeat a Verbo, cum tamen Verbum non pendeat ab humanitate. Sed juxta hanc sententiam, dici non potest quod humanitas pendeat a Verbo ullo modo in esse suo, quia illa humanitas ad existendum nihil ultra requirebat præter entitatem suam; unde si unione careret, nulla addita causalitate aut realitate, conservaret suum esse, quia per solam negationem unionis habet quidquid necessarium est ad subsistendum in suo esse, ut ipsi etiam fatentur; ergo non humanitas, sed compositum ex humanitate et Verbo pendet a Verbo, et ad summum humanitas ut unita, vel potius unio ejus pendet a Verbo: sed hoc etiam suo modo dici potest de Verbo ut unito, scilicet, quod quantum ad illam formalem denominationem pendeat ab humanitate. Fateor quidem hanc intercedere differentiam, quod unio est aliquid in humanitate, non autem in Verbo. Sed hoc quid refert, ut auferat denominationem personæ? cum maxime illa unio secundum Scotum solum sit quædam relatio realis. Ut autem illa evasio tollatur, fingamus hujusmodi unionem inter res creatas, sive illa sit impossibilis, sive possibilis, ut ipsi credunt; ponamus ergo Petrum terminare naturam Pauli; tunc ergo, cum utrumque extremum sit creatum, ex hac parte nulla est ratio ob quam unio potius sit aliquid positivum, vel relatio realis in uno extremo, quam in alio. Rursus tota entitas positiva, quæ antea erat in extremis, ita manet post unionem in uno sicut in alio. Deinde ex vi unionis neutrum pendet ab alio in esse suo, et utrumque ab invicem pendet in unione. Quæ ergo ratio afferri potest, ob quam post talem unionem potius censeatur manere persona Petri quam

Pauli? aut cur non mutuo persona consumet personam, cum ab utraque tollatur negatio dependentiæ quoad unionem? Unde non magis potest dici Petrus assumere naturam Pauli, quam e converso. Nec denique explicabile est qualis esset illa substantialis unio; huc enim tendit tota vis hujus rationis, quam alia via sic declaro.

15. Quarto igitur argumentor: nam ex prædicta opinione sequitur, humanitatem Christi esse tam completam substantiam omni ex parte, sicut est persona Pauli vel Joannis. Hoc patet, quia substantia in genere substantiæ non completur per negationem: humanitas autem illa nihil minus habet quam persona Petri, nisi negationem quamdam; ergo non est minus substantia completa quam persona Petri; quod vero illi sit aliquid additum, non tollit complementum ejus, nam res non fit incompleta per additionem, sed per ablationem; nam per additionem potius fit plus quam completa, si ita licet loqui. Ex hoc autem sequitur ulterius, non posse intercedere substantialem unionem inter talem substantiam et aliam omnino completam; in hoc enim maxime verum habet illud axioma, ex duobus entibus in actu, omnino scilicet completis et perfectis, non fieri unum per se; nam si utrumque componentium in genere substantiæ completum et integrum est, et per unionem nihil amittit, quod necessarium sit ad illud complementum, intelligi satis non potest quo modo substantialis unio inter ea fiat, et ad constituendam substantiam per se unam ordinetur. Alioqui nulla ratio reddi potest, ob quam inter personas non possit immediate intercedere substantialis unio, et similiter inter naturas substantiales et completas ut naturæ sunt; tota enim ratio est, quia cum sint completæ in sua ratione, nec naturæ possunt uniri ad completandam unam naturam, nec personæ ad componendam unam personam; ergo in universum duæ substantiæ omnino completæ, non possunt substantialiter uniri ad unam substantiam complendam.

16. Quod si forte Scotus neget humanitatem esse substantiam completam, solum ex eo quod careat negatione dependentiæ, efficitur plane, juxta sententiam ejus, hanc negationem esse de ratione substantiæ completæ, quod absurdissimum esse constat, quia negatio ut negatio nihil est, et ideo esse non potest de complemento substantiæ. Ex quo tandem potest ostensiva ratio contra Scotum

desumi; nam id quod addit suppositum creatum individuae naturae creatae est de perfectione et complemento substantiae creatae; ergo non est mera negatio sed positivum aliquid, quia negatio, non dicit perfectionem, sed supponit. Antecedens vero probatur primo ex dictis, quia id pertinet ad rationem substantiae completae. Tum ex Aristotele dicente, primam substantiam esse maxime et perfectissime substantiam; prima autem substantia non dicit solam naturam, sed suppositum naturae. Tum denique quia suppositum addit naturae subsistentiam, ut ex principiis fidei constat; ideo enim humanitas Christi persona non est, quia subsistentiam creatam non habet; subsistentia autem magnam dicit perfectionem. Nam si in sola negatione consisteret, quomodo posset natura ad subsistendum assumi, aut subsistentia propria per alienam suppleri?

17. Ultima ratio sit, quia negatio quasi intrinseca, et inseparabilis ab aliqua re, semper fundatur in aliqua ratione positiva, et hac ratione ipsemet Scotus docet individuum addere aliquam positivam differentiam speciei, quia illa indivisio seu incommunicabilitas, quae est de ratione rei singularis, in aliquo positivo fundatur; ergo illa negatio seu incommunicabilitas, quae est de ratione suppositi, fundatur in aliquo positivo, quo formaliter suppositum constituitur. Responderi potest ex Scoto, hanc negationem, quam dicit suppositum, esse quidem inseparabilem a supposito, ut suppositum est, quia suppositum sub hac voce, et conceptu illi correspondente, formaliter negationem includit; non tamen esse inseparabilem ab illa re, quae naturaliter habet conjunctam illam negationem, ipsa integra manente, quia substantia humanitatis, licet naturaliter habeat conjunctam negationem dependentiae ab alio supposito, tamen nihil etiam habet illi repugnans, ideoque supernaturaliter potest illa negatione carere, et ideo necesse non est ut talis negatio in aliquo positivo fundetur. Quia negatio, quae non est omnino inseparabilis a re, non semper fundatur in aliquo positivo, ut carentia visionis beatae, quam habet intellectus creatus ex natura sua, non fundatur in positivo, cum auferri possit nullo ablato positivo; quanquam si una voce significetur intellectus, ut existens sub tali negatione, inseparabilis sit negatio ab illo adaequato significato, quia si separetur, jam non manet illud significatum. Sicut ab aere tenebroso absolute est separabilis negatio lu-

cis, et ideo illa negatio non fundatur in aliqua positiva forma repugnante lumini; ab aere autem tenebroso, ut tenebrosus est, non est separabilis illa negatio, quin amittat esse tenebrosum; sic ergo philosophatur Scotus de supposito ut suppositum est, et de re illa cui adjuncta est negatio, quam suppositum formaliter dicit. In qua responsione loquitur quidem consequenter, tamen contra eam procedunt omnia superiora argumenta. Et praeterea sequitur, suppositum esse quoddam ens per accidens, sicut tenebrosum. Ex quo etiam in rigore sequitur, hoc nomen, *suppositum*, esse quasi connotativum, et de formali dicere negationem, de materiali autem rem cui convenit talis negatio, sicut tenebrosum. Unde, sicut absolute concedimus tenebrosum aere posse illuminari, et animam separatam posse uniri corpori, quia esse separatam dicit solam negationem, ita concedendum esset simpliciter suppositum posse assumi vel uniri alteri; hoc tamen ultimum consequens est contra omnes Theologos, imo contra Conciliorum doctrinam.

18. Quod si dicatur in prioribus locutionibus fieri sensum divisum, in hac vero ultima fieri sensum compositum, hoc ipsum est manifestum indicium, *suppositum* non significare de formali negationem, sicut *separatum* aut *tenebrosum*, sed significare positivam formam constituentem suppositum, et fundamentum illam negationem, ob quam suppositum dicitur inassumptibile, seu incommunicabile. Ob hanc enim causam, cum dicitur suppositum non posse assumi, non significatur assumi non posse cum negatione assumptionis, seu manens separatam; quis enim hoc posset cogitare? sed significatur non posse assumi cum illo positivo, quo constituitur in ratione suppositi; et nisi ita interpretemur, ridiculae fiunt hujusmodi locutiones, ut supra dicebam; perinde enim esset ac si quis diceret, animam separatam non posse uniri corpori, intelligens non posse uniri manentem separatam. Illa ergo negatio incommunicabilitatis, cui repugnat separari a supposito, ut suppositum est, non est inseparabilis propter solum sensum compositum, ut sic dicam, sed quia fundatur in aliquo positivo, quod formaliter constituit suppositum, et inassumptibile reddit.

19. *Fundamentum Scoticae sententiae dissolvitur.* — Ad fundamentum ergo contrariae sententiae, negatur suppositum creatum sufficienter constitui negatione; quid vero sit hoc positivum, quod suppositum addit natu-

SECTIO III.

An distinctio suppositi a creatura fiat per accidentia vel principia individuante, et ideo locum non habeat in substantiis spiritualibus.

1. In hac sectione occurrit tractanda tertia opinio in hac materia, quam docuisse videtur D. Thomas in illo difficili art. 3, quaest. 3, prima part., ubi inquit an sit idem Deus, quod sua essentia vel natura. Et in summa respondet, in rebus compositis ex materia et forma distingui naturam et suppositum, quia natura solum in se comprehendit ea quae cadunt in definitione speciei, non vero materiam individuaalem cum accidentibus designantibus illam; suppositum vero materiale includit haec omnia, et ita distinguitur a natura. In substantiis vero quae ex materia et forma non componuntur, quia materiam individuante non habent, suppositum non differt a natura, sed ipsae formae sunt supposita subsistentia. Et ex hac sola communi ratione concludit, Deum esse suam deitatem, quod eodem modo posset de quovis Angelo creato concludere. In hac ergo sententia, duo puncta in titulo insinuata breviter tractanda occurrunt. Primum est, an id, quod suppositum addit naturae, sit accidens aliquod, vel ipsa differentia individualis. Secundum est, an haec distinctio naturae et suppositi communis sit omnibus suppositis creatis, etiam immaterialibus.

Questionis resolutio.

20. Ex his ergo praesentis sectionis resolutio colligitur, nimirum, suppositum creatum addere naturae creatae aliquod reale positivum, et in re ipsa distinctum ab illa. Quocirca si comparemus suppositum ad naturam, distinguuntur tanquam includens et inclusum; nam suppositum includit naturam, et aliquid addit, quod *personalitas*, *suppositivitas*, aut *subsistentia creata* appellari potest; natura vero ex se praescindit ab hoc addito seu a subsistentia. Quo fit ut natura possit de potentia absoluta sine subsistentia conservari, suppositum autem totum non possit conservari sine natura, quia illam formaliter includit, et per illam in esse talis substantiae essentialiter constituitur. At vero comparando subsistentiam ipsam ad naturam, condistinguuntur inter se tanquam duo extrema componentia suppositum creatum. Quanta vero sit haec distinctio, et quid haec subsistentia sit, declarandum superest.

¹ Citata disput. 8, sect. 4, 1 tom. tertiae partis.

Addatne suppositum naturae individuantes conditiones.

2. Circa priorem partem sancti Patres interdum asserere videntur, suppositum addere naturae singularitatem seu individuationem, unde aiunt suppositum includere singulares proprietates, quas non includit natura. Ita loquitur Basilius, in epistola ad Gregorium, de Differentia naturae et hypostasis; et Damascen., lib. 3 de Fide, c. 4 et 6. Verumtamen si considerentur ea, quae in principio sectionis praecedentis explicando titulum diximus, nullus relinquatur huic quaestioni locus. Nam hic non comparamus naturam specificam seu abstracte conceptam ad individuum seu ad suppositum, sed naturam singularem et individuaalem ad suppositum; impossibile ergo est ut suppositum addat naturae individuationem. Nam vel hoc intelligitur de individuatione ipsius naturae, vel de individuatione suppositi, ut suppositum est; hic

posterior sensus est verus, loquendo de singulis suppositis; nam clarum est unumquodque constitui in ratione talis suppositi per singularem et propriam subsistentiam suam, quam addit suæ singulari et individua naturæ. Hic tamen sensus nihil ad præsentem quæstionem refert, quia nunc non disputamus de individuatione aut singularitate suppositi vel naturæ, sed de eo quod addit unumquodque suppositum supra suam singularem naturam. Adde quod, licet singula supposita addant singulares subsistentias, tamen, eo modo quo suppositum in communi consideramus ac definimus, non addit proprie supra naturam aliquam singularem subsistentiam, sed id quod pertinet ad communem rationem subsistentiæ personalis, ut in simili dixit D. Thomas, 1 part., quæst. 29, art. 4, ad 4; loquendo ergo in communi, non addit suppositum supra naturam individuationem subsistentiæ, sed addit subsistentiam, quæ in singulis personis individua est, et eodem modo comparatur ad sua individua formaliter sumpta, quo aliæ communes rationes ad sua individua.

3. Prior autem sensus est manifeste falsus, ut satis probat mysterium Incarnationis, in quo non est assumpta humanitas in communi, sed in atomo, ut cum Damasceno dicunt Theologi; habet ergo Christi humanitas totum id, quod ad individuationem humanæ naturæ necessarium est, et tamen adhuc illi deest formale constitutum personæ creatæ; ergo id quod addit persona, non est individuationem specificæ naturæ, sed aliquid aliud. Item ostensum est in superioribus, individuationem naturæ non esse in re aliquid distinctum a natura; personalitas vero ita est in re distincta, ut sit etiam separabilis. Item de intrinseca ratione suppositi ut sic est subsistentia incommunicabilis; sed de ratione individua naturæ creatæ non est aliqua subsistentia; ergo individuationem talis naturæ non est subsistentia ejus; ergo non est individuationem id quod suppositum addit naturæ. Denique etiam in Deo, cujus natura per se et essentialiter maxime est singularis et individua, distinguitur saltem ratione id quod suppositum addit supra naturam singularem et individua; ergo multo magis in creaturis sunt hæc distincta.

4. Basilius ergo et Damascenus in eis locis non potuerunt loqui in sensu quem nos tractamus; sed vel loquuntur de natura sumpta pro specifica essentia, vel saltem loquuntur indifferenter de natura prout communis esse

potest multis personis, sive secundum rationem tantum, ut in creaturis, sive etiam secundum rem, ut in Deo. Illam enim doctrinam asserunt, ut declarent, posse divinam naturam esse communem multis personis, quamvis ipsæ personæ incommunicabiles sint, quia natura ut natura non includit proprietates incommunicabiles; utuntur autem exemplo creaturarum, in quibus natura est communis, personæ autem singulares. Quod exemplum non est accipiendum ut omnino simile; nam communitas naturæ in creaturis est rationis tantum, in Deo autem realis; sed accipiendum tantum est, quantum deservire potest ad explicandam distinctionem nominum communium vel priorum in divinis. De D. Thomæ autem sensu dicemus inferius.

Suppositum non addit naturæ aliquid accidens.

5. Addendum vero ulterius est in hoc puncto, suppositum non addere naturæ singulari accidens aliquod, proprie et in rigore loquendo de accidente. Hoc etiam debet esse certissimum, primo, ex mysterio Incarnationis, quia in Christi humanitate sunt accidentia omnia connaturalia humanæ naturæ, vel quæ ad ejus perfectionem spectare possunt; hoc enim sensu Concilia definiunt assumptis se Verbum humanam naturam cum suis proprietatibus connaturalibus; et nihilominus non est in illa natura personalitas propria hominis; ergo hæc personalitas non est aliquid accidens connaturale humanæ naturæ; ergo simpliciter non est accidens; nam si esset, non esset quidem extrinsecum et adventitium, sed connaturale et internum. Et confirmatur, nam Verbum divinum, assumendo humanitatem, non supplevit in ea aliquid accidens; alioqui illa non esset unio substantialis, sed accidentalis; imo nec potuisset Verbum per seipsum ac formaliter supplere formalem effectum accidentis, quia ipsum Verbum non est accidens; potuit autem supplere rationem subsistentiæ, quia est formalis ac perfectissima subsistentia. Secundo probatur ex re ipsa, quia suppositum, ut suppositum, est substantia completa ac per se una; illud ergo quod addit suppositum naturæ pertinet ad substantiæ complementum; est ergo de genere substantiæ, et non accidentis. Quod etiam posset facile ostendi discurrendo per singula prædicamenta accidentium; sed in re clara immorari necesse

non est. Dixi autem, proprie loquendo de accidente; nam si late vocetur accidens quidquid non est de essentia rei, sic potest subsistentia accidens vocari, quia, ut dicemus, simpliciter loquendo, non est de essentia substantiali individui; ille tamen modus loquendi improprius est et vitandus, ne sit occasio alicujus erroris in Theologia.

6. Atque hinc improbata manet opinio quam Cajetanus et alii referunt, scilicet, suppositum addere naturæ affectionem qua subest accidentibus, ita ut suppositum dicat naturam ut affectam accidentibus. Nam contra hanc opinionem eodem modo procedunt rationes factæ; nam hæc affectio etiam est in Christi humanitate; est enim suis accidentibus affecta, atque etiam hæc affectio est de genere accidentium; nam vel solum est unio ad ipsa accidentia, vel est denominatio aut effectus formalis ipsorum accidentium. Quid enim est esse affectum accidente, nisi esse informatum illo? Dixerunt vero nonnulli, ut Hervæ., Quodl. 3, quæst. 6, licet suppositum non includat intrinsece accidentia, tamen extrinsece addere illa; sed quam falsum hoc sit, patebit ex sectione sequenti.

De distinctione suppositi a natura in substantiis angelicis.

7. Circa secundum punctum nonnulli existimant, in substantiis separatis creatis non distingui suppositum a natura re, sed ratione tantum, sicut distinguuntur Deus et deitas. Quam opinionem ita clare videtur D. Thom. docere citato loco, ut vix possit aliquam interpretationem admittere. Nam, si velimus exponere, eum loqui solum de specifica natura et individuo, in contrarium est, quia inde immediate concludit, Deum esse suam deitatem; et eodem modo potuisset concludere Gabrielem esse suam gabrielitatem (ut ita loquamur), quod non recte sequitur ex sola identitate specificæ naturæ cum individuo; nam cum individuationem naturæ et suppositualitatem distincta sint, potest suppositualitas distingui a natura, quamvis individuationem non distinguitur. Adde, quod alias non sufficienter divus Thomas exclusisset omnem compositionem, quæ in Deo cogitari posset; nec movisset quæstionem, an in Deo sit compositio ex natura et supposito. Adde præterea, quod alioqui nulla esset distinctio inter materiales et immateriales substantias; nam etiam in substantiis materialibus individuum non

distinguitur a natura specifica, si de sola individuatione sit sermo, et non de personali subsistentia, quod in superioribus probatum est, tractando de principio individuationis, et de distinctione rationis inter naturam specificam et singularem. Adde denique, quod aliis locis videtur clare eandem sententiam docere idem D. Thomas, ut 4 cont. Gent., cap. 55, ad 4, et in 3, dist. 5, quæst. 4, art. 3, ubi proprie agit de natura et persona, tractat enim de Incarnationis mysterio; item opusc. de Ente et essent., cap. 5, ubi adducit Avicennam, qui hoc sensit, lib. 5 suæ Metaph., c. 5. Et eandem sententiam videtur docuisse Albertus, in 3, dist. 2, art. 2, ubi negat angelicam naturam esse assumptibilem a Verbo. Citatur etiam pro hac sententia Aristoteles, 7 Metaph., c. 11, text. 41, et 3 de Anim., c. 4, text. 9, ubi ait, in rebus materialibus distingui quod quid est ab eo cujus est; in immaterialibus autem minime.

8. Fundamentum in principio sectionis explicatum est, scilicet, quia materiale suppositum includit materiam signatam, quam non habet spirituale suppositum. Et potest declarari in hunc modum, quia natura materialis habet formam in materia, et ideo habet etiam naturam in supposito, et non per se actu subsistentem ex intrinseca ratione sua; Angelus vero totus est forma sine materia, et ideo est per se et essentialiter subsistens ex vi naturæ suæ, ac proinde non est quod in illo distinguitur suppositum a natura. Confirmatur, quia nulla ratio afferri potest, cui Deus de potentia sua absoluta non possit facere substantiam, in qua natura et suppositum non distinguantur; quæ est enim in hoc implicatio contradictionis? talis enim substantia finita esse posset, et in multis aliis Deo inferior. Quod si talis creatura fieri potest, unde ostendi aut credi potest non esse factam? Id enim revelatum non est, neque etiam ratione ostendi potest, cum ex sola Dei voluntate pendeat; imo, supposita rei possibilitate, videtur satis congrua ratione ostendi posse factam esse talem creaturam, quia decuit facere Deum substantias sibi simillimas in gradu et modo essendi, quoad fieri posset. Quod si talis subsistentia facta est, non potest esse nisi angelica; nulla enim est altior vel simplicior inter creaturas. Et quamvis excogitare quis possit habere Angelos hanc perfectionem, non tamen omnes, quia non omnes sunt æqualis perfectionis es-